

كانون الهيات مژده

روش‌های صحيح درک مَثَل‌های عیسی

کارگاه مقاله نویسی

استاد: کشیش سام مهربان رحمانی

دانشجو: فخرالدین شفاعتی

تاریخ تحویل: ۱۶ سپتامبر ۲۰۲۳

تعریف مَثَل

واژه «مَثَل» از نظر ریشه‌شناسی از کلمه «Parable» گرفته شده و به معنای «کنار هم قرار دادن» است. این واژه بیانگر روشی برای توضیح و تشریح نکته یا مقصودی خاص، به‌وسیله تمثیل است. باین‌حال، از این واژه برای بیان معانی متفاوتی استفاده می‌شود و نمی‌توان آن را به‌صورت ساده تعریف نمود. همچنین، برای درک بهتر این عبارت، از واژه یونانی «paraimia» نیز استفاده می‌شود که به معنی «ضرب‌المثل» می‌باشد. «جانز» معتقد است که مَثَل، داستان کوتاهی است که اغلب برای بیان و انتقال مفاهیم مذهبی و اخلاقی مورد استفاده قرار می‌گیرد. باین‌حال، «رام» به نقل از «داد» می‌گوید: «در ساده‌ترین حالت، مَثَل استعاره‌ای است که از طبیعت یا زندگی روزمره گرفته شده و با حالت عجیب و زنده‌ای که دارد، توجه شنونده را جلب می‌کند و ذهن او را نسبت به کاربرد دقیقش در تردید نگه می‌دارد و به این ترتیب، باعث می‌شود که شنونده فعالانه به فکر بیفتد.»^۱ بنابراین، «رام» معتقد است که مَثَل با داستان و اسطوره فرق دارد؛ همچنین، به باور «رام»، مَثَل با استعاره و کنایه نیز متفاوت است.^۲

همچنین، در تعریف مَثَل به‌خصوص در مورد مَثَل‌های عیسی، باید به این نکته توجه داشت که تمام گفته‌های عیسی که به‌عنوان مَثَل شناخته می‌شوند، مَثَلی واقعی نیستند. بعضی از آنها تشبیه، استعاره و یا هجو می‌باشند؛ تنها برخی از آنها مانند مَثَل «سامری نیکو» را می‌توان به‌عنوان یک مَثَل واقعی در نظر گرفت. همچنین، باید به این نکته توجه داشت که برخی از گفته‌های عیسی که آنها را به‌عنوان مَثَل می‌شناسیم، در واقع تمثیل هستند نه مَثَل. نمونه‌هایی مانند: داستان «باغبان‌های شریر»^۳ زیرا، بسیاری از اجزای داستان نماینده چیز دیگری هستند. بنابراین، برای درک بهتر مَثَل‌ها باید آنها را از تمثیل‌ها تفکیک نمود.^۴

هدف عیسی از بیان مَثَل‌ها

«جانز» معتقد است که عیسی به دو دلیل از مَثَل‌ها استفاده می‌نمود: اول، برای تعلیم به شاگردان و مردمی که به تعالیم او گوش فرا می‌دادند؛ و دوم، برای مخفی نمودن حقایق الهی از کسانی که اهمیت چندانی برای تعالیم او قائل نبودند.^۵

^۱ برنارد رام، آرمان رشدی، علم تفسیر کتاب‌مقدس در مذهب پروتستان، شورای کلیسای جماعت ربانی آموزشگاه کتاب‌مقدس، ؟، ص ۱۱۶

^۲ دوروتی جانز، آرمان رشدی، روش تفسیر و مطالعه کتاب‌مقدس، انتشارات ایلام، ۲۰۱۶، ص ۸۹

^۳ مرقس ۱۲: ۱-۱۱؛ متی ۲۱: ۳۳-۴۴؛ لوقا ۲۰: ۹-۱۸

^۴ گوردن فی، داگلاس استیوارت، آرمان رشدی، چگونه کتاب‌مقدس را درست درک کنیم؟، انتشارات ایلام، ۲۰۰۳، ص ۱۵۰

^۵ دوروتی جانز، آرمان رشدی، روش تفسیر و مطالعه کتاب‌مقدس، انتشارات ایلام، ۲۰۱۶، ص ۸۹

«فی» و «استیوارت» معتقداند که هدف عیسی از بیان مَثَل‌ها به‌سادگی، تشویق مردم به نشان دادن واکنش بود. در واقع، عیسی با بیان مَثَل‌ها توجه شنوندگان خود را به خود جلب می‌نمود و آنان را بر آن می‌داشت تا در راستای حقایق که شنیده بودند تصمیم‌گیری نمایند.^۶ «رام» نیز هم‌صدا با «جانز» معتقد است که هدف عیسی از بیان مَثَل‌ها، کشف حقایق الهی بر پیروانش و پنهان نمودن آن حقایق از کسانی بود که پذیرای او نبودند و تعالیم او را رد می‌کردند.^۷

چهار دستورالعمل برای تفسیر مَثَل‌ها

تأکید نکردن افراطی بر جزئیات

با اینکه مَثَل‌ها به صورت ساده‌ای بیان شده است، اما تفسیر آن به این سادگی‌ها هم نیست. البته، مردم زمان عیسی به راحتی مَثَل‌ها را درک می‌کردند، با این حال، امروزه مَثَل‌ها به خاطر فاصله زمانی، جغرافیایی، تاریخی، فرهنگی و زبانی، به راحتی قادر به درک آنها نیستند. بنابراین، باید بر اساس اصول صحیح تفسیری درک شوند. به این معنا که هر مَثَل دارای یک حقیقت خاص می‌باشد و خواننده می‌بایست کوشش کند تا آن معنی را درک نماید. در این بین جزئیات نیز مفهوم اصلی مَثَل را تأیید می‌نمایند و آن را قابل فهم‌تر می‌کنند. در واقع، خواننده می‌بایست تا آن حقیقت اصلی و محوری مَثَل‌ها را دریابد.^۸ «رام» این اصل را «قائده طلایی تفسیر مَثَل‌ها» می‌نامد. هرگونه توجه افراطی بر جزئیات می‌تواند خواننده را از مسیر درست و نیز هدف اصلی آن مَثَل دور نماید.^۹

مشخص شود که آیا خود مسیح مفهوم مَثَل را ارائه داده است یا نه

باید دید چه مقدار از مَثَل‌ها توسط خود عیسی تفسیر و مفهوم مَثَل توسط وی برای مخاطب توضیح داده شده است. در این هنگام معنی اصلی و آنچه مد نظر مسیح بوده است می‌بایست مورد توجه قرار گیرد. این اصل به خواننده کمک می‌کند تا از حدس و گمان و یا اضافه کردن معانی که هدف و مقصود مسیح نبوده است اجتناب کند و معنی حقیقی متن را به صورت درست درک کند. بسیاری از اشتباهات تفسیری، هنگامی آغاز می‌شوند که خواننده تصورات و ایده‌های خود را به جای منظور نویسنده متن کتاب مقدس قرار می‌دهد. بنابراین، ابتدا باید به توضیح مَثَل‌ها توسط خود مسیح توجه نمود.^{۱۰}

^۶ گوردن فی، داگلاس استیوارت، آرمان رشدی، چگونه کتاب مقدس را درست درک کنیم؟، انتشارات ایلام، ۲۰۰۳، ص ۱۵۰
^۷ برنارد رام، آرمان رشدی، علم تفسیر کتاب مقدس در مذهب پروتستان، شورای کلیساهای جماعت ربانی آموزشگاه کتاب مقدس، ؟، ص ۱۱۶
^۸ مایک مک کلافلین، آرمان رشدی، زندگی مسیح در اناجیل همدید، انتشارات ایلام، ۲۰۱۴، ص ۲۶۸
^۹ برنارد رام، آرمان رشدی، علم تفسیر کتاب مقدس در مذهب پروتستان، شورای کلیساهای جماعت ربانی آموزشگاه کتاب مقدس، ؟، ص ۱۱۸
^{۱۰} مایک مک کلافلین، آرمان رشدی، زندگی مسیح در اناجیل همدید، انتشارات ایلام، ۲۰۱۴، ص ۲۶۸

نباید از مَثَل‌ها به عنوان منبع اصول اعتقادی استفاده کرد

اگر چه مَثَل‌ها به درک اصول اعتقادی کمک می‌کنند، با این حال، باید توجه داشت که نمی‌توان از آنها به عنوان منبعی برای به‌وجود آوردن یک آموزه و یا اصول اعتقادی استفاده نمود. در واقع، مَثَل‌ها نوعی صنعت ادبی هستند که نیاز به تفسیر دقیق دارند؛ بنابراین، اگر از آنها به عنوان زیربنای آموزه و اصول اعتقادی استفاده شود، ممکن است معنایی از آنها استخراج شود که هرگز منظور نویسنده متن نبوده است. بنابراین، مَثَل‌ها نقش کمکی را بر عهده دارد تا زیربنایی و باید به شکل درستی مورد استفاده قرار گیرند.^{۱۱}

باید حقایق مذکور در مَثَل‌ها در چارچوب صحیح آنها به کار گرفته شوند

موضوع مَثَل‌ها به طور کلی ایمان و فیض نجات‌دهنده نیستند، بلکه در مورد ثمره و نتیجه نجات سخن می‌گویند. بنابراین، باید از آنها به صورت صحیحی استفاده شود تا از اشتباهات و برداشت‌های نادرست، به‌ویژه در حوزه نجات‌شناسی و ایمان شخصی جلوگیری. مثلاً نمی‌توان یک مَثَل را برداشت و از آن آموزه‌ای راجع به نجات شخصی و ایمان به عیسی مسیح ساخت. با این حال، مَثَل‌ها اگر در چارچوب درست آن تفسیر شوند کمک می‌کنند تا از کیفیت ایمان و نجات در عیسی مسیح آگاهی پیدا نمود.^{۱۲}

کلام آخر

هدف اصلی عیسی از استفاده از مَثَل‌ها، تعلیم مفاهیم الهی به شاگردان خود و همچنین پنهان کردن این حقایق الهی از کسانی بود که به آموزه‌های او توجه نمی‌کردند. مَثَل‌ها به عنوان ابزاری موثر برای جذب مخاطبان عمل می‌کردند و آنها را به تفکر و انداختن. برای تفسیر مَثَل‌ها، مهم است که از دقت زیاد در توجه به جزئیات دوری شود و به جای آن، تمرکز بر معنای اصلی مَثَل قرار گیرد. همچنین، ضروری است که مشخص شود آیا خود عیسی معنای مَثَل را توضیح داده است یا نه. به علاوه، معنای واقعی متن باید با دقت استخراج شود و از تفسیرهای غلط پرهیز گردد. در نهایت، مَثَل‌ها نباید به عنوان

^{۱۱} مایک مک کلافین، آرمان رُشدی، زندگی مسیح در اناجیل همدید، انتشارات ایلام، ۲۰۱۴، ص ۲۶۸

^{۱۲} مایک مک کلافین، آرمان رُشدی، زندگی مسیح در اناجیل همدید، انتشارات ایلام، ۲۰۱۴، ص ۲۶۹

منبع اصول اعتقادی و آموزه‌های اساسی ایمان به کار گرفته شوند، بلکه باید در چارچوب خودشان مورد بهره‌برداری قرار
گیرند تا از تفسیرهای نادرست جلوگیری شده و به بهترین شکل به درک از ایمان و نجات در مسیح یاری رسانند.

منابع

جانز، دوروتی. آرمان رشدی. *روش تفسیر و مطالعه کتاب مقدس*. انتشارات ایلام ۲۰۱۶.

رام، برنارد. آرمان رشدی. *علم تفسیر کتاب مقدس در مذهب پروتستان*. شورای کلیساهای جماعت ربانی آموزشگاه

کتاب مقدس؟.

فی، گوردن. داگلاس استیوارت. آرمان رشدی. *چگونه کتاب مقدس را درست درک کنیم؟*. انتشارات ایلام ۲۰۰۳.

کتاب مقدس. *ترجمه هزاره نو*. انتشارات ایلام ۲۰۱۴.